

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 5/2018-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. januára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], Ústav na výkon väzby [REDAKOVANÉ], zastúpeného ADVOKÁTSKOU KANCELÁRIOU JUDr. Kuric, s. r. o., Dolný Val 11, Žilina, v mene ktorej koná advokát JUDr. Pavol Kuric, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 4 Tk 1/2015 z 8. septembra 2016, ako aj uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Tos 92/2016 zo 6. októbra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. decembra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], Ústav na výkon väzby Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 Tk 1/2015 z 8. septembra 2016, ako aj uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Tos 92/2016 zo 6. októbra 2016. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 1. decembra 2016.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol trestne stíhaný za trestný čin vraždy v štádiu prípravy podľa § 7 ods. 1 a § 219 ods. 1 a 2 písm. f) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, ako aj za trestný čin vraždy spáchaný formou účasti podľa § 10 ods. 1 písm. c) a § 219 ods. 1 a 2 písm. a), i) a j) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005. Dňa 19. júna 2015 bola na sťažovateľa podaná obžaloba okresnému súdu a vec sa prejednáva v senáte 4 Tk pod sp. zn. 4 Tk 1/2015. V tejto trestnej veci boli vykonané viaceré hlavné pojednávania (12. októbra 2015, 16. decembra 2015, 17. decembra 2015, 10. februára 2016, 13. apríla 2016 a 9. júna 2016) vždy v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jána Jamricha a prísediacich ■■■ E ■■■ S ■■■ a M ■■■ D ■■■.

Sťažovateľ podaním z 5. augusta 2016 požiadal o prepustenie z väzby a toto podanie bolo doručené okresnému súdu 8. augusta 2016. V žiadosti uviedol, že dôvody väzby sa podstatným spôsobom zmenili a jej materiálne podmienky už nie sú dané v takej kvalite, ktorá by odôvodňovala ďalšie trvanie väzby. Poukázal na dovedy vykonané dôkazy umožňujúce prezumovať, že podmienky väzby už nie sú splnené a že ďalšie trvanie väzby by bolo neodôvodneným pozbavením osobnej slobody v rozpore s účelom väzby a so zásadou primeranosti a zdržanlivosti.

Uznesením okresného súdu sp. zn. 4 Tk 1/2015 z 8. septembra 2016 bola žiadosť sťažovateľa zamietnutá a nebola ani nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Proti uzneseniu okresného súdu sťažovateľ podal sťažnosť, v ktorej namietal neexistenciu materiálnych dôvodov väzby, ako aj porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ústavy.

Uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tos 92/2016 zo 6. októbra 2016 bola sťažnosť zamietnutá.

Sťažovateľ poukazuje na to, že okresný súd pri rozhodovaní o jeho žiadosti na neverejnom zasadnutí konanom 8. septembra 2016 rozhodol v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jána Jamricha a prísediacich ■■■ E ■■■ S ■■■ a L ■■■ P ■■■. Pri tomto rozhodovaní bol podľa sťažovateľa senát nezákonne zložený, pretože (ako je to už

2. Krajský súd Bratislava uznesením č. k. 2Tos/92/2016 zo dňa 6.10.2016, ktorým podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. poriadku sťažnosť obžalovaného [REDAKOVANÉ]... podanú proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I. sp. zn. 4Tk/1/2015 zo dňa 8.9.2016 zamietol.

porušil Ústavné právo sťažovateľa na ochranu osobnej slobody zaručenej článkom XVII. ods. 1, 2 SR, porušil Ústavné právo sťažovateľa na zákonného sudcu zaručené článkom 48 ods. 1, 2 Ústavy SR.

3. Uznesenie Okresného súdu Bratislava I. č. 4Tk/1/2015 zo dňa 8.9.2016 a uznesenie Krajského súdu Bratislava uznesením č. k. 2Tos/92/2016 zo dňa 6.10.2016 zrušuje a Okresnému súdu Bratislava I. prikazuje, aby obvineného [REDAKOVANÉ]... prepustil z väzby na slobodu.

4. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 363,79 Eur, ktorú je Okresný súd Bratislava I. povinný vyplatiť advokátovi JUDr. Pavlovi Kuricovi do dvoch mesiacov od vyhlásenia tohto nálezu v sídle Ústavného súdu Slovenskej republiky na účet advokáta.“

II.

3. Zo zápisníc o hlavnom pojednávaní okresného súdu sp. zn. 4 Tk 1/2015 vyplýva, že na hlavných pojednávaniach 2. októbra 2015, 16. decembra 2015, 17. decembra 2016, 10. februára 2016, 13. apríla 2016 a 9. júna 2016 senát konal v zložení: predseda senátu JUDr. Ján Jamrich a prísediaci [REDAKOVANÉ] E [REDAKOVANÉ] S [REDAKOVANÉ] a M [REDAKOVANÉ] D [REDAKOVANÉ].

4. Zo zápisnice o neverejnom zasadnutí s účasťou sťažovateľa sp. zn. 4 Tk 1/2015 z 8. septembra 2016, na ktorom sa rozhodovalo o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, vyplýva, že senát konal a rozhodol v zložení: predseda senátu JUDr. Ján Jamrich a prísediaci [REDAKOVANÉ] E [REDAKOVANÉ] S [REDAKOVANÉ] a L [REDAKOVANÉ] P [REDAKOVANÉ].

5. Z uznesenia okresného súdu sp. zn. 4 Tk 1/2015 z 8. septembra 2016 vyplýva, že žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby bola ako nedôvodná zamietnutá a väzba nebola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka. Podľa konštatovania okresného súdu sťažovateľ na neverejnom zasadnutí uviedol, že dôvody jeho väzby pominuli. Obhajca sťažovateľa navyše dodal, že z dosiaľ vykonaného dokazovania vyplýva, že dôvody väzby

boli zoslabené. Na otázku sudcu, aby obhajca uviedol konkrétne skutočnosti, ktoré majú zoslabovať dôvodnosť väzby, tento povedal, že ich uviesť nevie. Rovnako ani v žiadosti o prepustenie z väzby takéto skutočnosti uvedené neboli, pretože sa tam iba konštatovalo, že dosiaľ vykonané dôkazy väzbu zoslabujú. Podľa názoru okresného súdu po výsluchu svedkov [REDACTED] a [REDACTED] a po prečítaní výpovede svedka [REDACTED] dôvody väzby zosilneli. U sťažovateľa hrozí konkrétna obava, že v prípade prepustenia z väzby by sa vyhýbal trestnému stíhaniu pobytom na neznámom mieste, keďže sa ukrýval v cudzine a až na základe medzinárodných zatykačov došlo k jeho vydaniu na trestné stíhanie na územie Slovenska. Hrozí aj konkrétna obava, že v prípade prepustenia na slobodu by sťažovateľ mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti, keďže má takéto sklony (je stíhaný pre dva skutky, ďalšie trestné stíhanie prebieha na Okresnom súde Žilina a už aj v minulosti bol súdne trestaný).

6. Zo sťažnosti z 13. septembra 2016 podanej proti uzneseniu okresného súdu vyplýva *inter alia*, že na hlavných pojednávaniach okresného súdu bol senát inak zložený ako na neverejnom zasadnutí 8. septembra 2016 (namiesto prísediaceho M [REDACTED] D [REDACTED] bol totiž v senáte prítomný ako prísediaci L [REDACTED] P [REDACTED]). Tým došlo podľa názoru sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva na zákonného sudcu, pretože zmenu člena senátu nemožno vykonať inak než zákonom daným spôsobom, čo však nebolo dodržané. Namietol aj, že dôvody väzby už pominuli, keďže väzba trvá už vyše dvoch rokov a jej ďalšie trvanie by bolo neodôvodnené, bolo by v rozpore s účelom väzby, ako aj so zásadou primeranosti a zdržanlivosti. Doteraz vykonávané dôkazy zásadným spôsobom zoslabili materiálne podmienky a dôvody väzby.

7. Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 2 Tos 92/2016 vyplýva, že ním bola zamietnutá sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu. Podľa názoru krajského súdu u sťažovateľa bezpochyby existujú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Tieto dôvody boli ustálené v predchádzajúcich väzobných rozhodnutiach a zostávajú stále nezmenené. Sťažovateľ sa skrýval v cudzine a až na základe európskeho zatykacieho rozkazu bol vydaný na trestné stíhanie na Slovensko. V prípade prepustenia z väzby by mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti, keďže v tomto konaní je stíhaný za dva obzvlášť závažné skutky, ďalšie trestné stíhanie prebieha na Okresnom

súde Žilina a sťažovateľ už bol v minulosti súdne trestaný. Väzba u sťažovateľa nie je v rozpore so zásadou primeranosti a zdržanlivosti. Je dôvodná aj s ohľadom na charakter, závažnosť a zložitnosť tejto trestnej veci. Do úvahy treba brať aj skutočnosť, že ide o viacerých obžalovaných a o značný rozsah spisu majúci približne 50 zväzkov.

III.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

10. Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá pre porušenie čl. 17 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 1 ústavy smeruje proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tk 1/2015 a jeho uzneseníu z 8. septembra 2016, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné sudy.

Proti uzneseniu okresného súdu bola prípustná sťažnosť ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa mal krajský súd v rámci opravného konania. Tým je zároveň v danom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba tiež poznamenať, že sťažovateľ možnosť podania sťažnosti ako riadneho opravného prostriedku proti uzneseniu okresného súdu aj využil.

11. Odlišná je situácia vo vzťahu k tej časti sťažnosti, ktorá pre porušenie čl. 48 ods. 2 smeruje proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tk 1/2015, ale aj k tej časti sťažnosti, ktorá pre porušenie čl. 17 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy smeruje proti postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos 92/2016 a jeho uzneseniu zo 6. októbra 2016.

Tieto ďalšie časti sťažnosti treba považovať za zjavne neopodstatnené.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí

všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

12. Sťažovateľ namieta z procesnoprávneho hľadiska tri okolnosti.

a) Ide najprv o to, že okresný súd a krajský súd pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby nepostupovali urýchlene, čím mali porušiť jeho základné právo na súdne konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Rozhodovanie na oboch inštanciách (vrátane doručenia uznesenia krajského súdu) trvalo viac ako dva mesiace, čo v zmysle doterajšej judikatúry nemožno považovať za konanie dostatočne rýchle.

b) Ďalej na okresnom súde zloženie senátu nerešpektovalo sťažovateľovo základné právo na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, pretože namiesto prísediaceho D [REDACTED] bol prítomný prísediaci P [REDACTED].

c) Napokon ani z vecného hľadiska všeobecné súdy podľa sťažovateľa nerozhodli správne, pretože materiálne dôvody jeho väzby boli vykonaným dokazovaním natolko oslabené, že už neboli vôbec dané. Tým malo dôjsť k porušeniu čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy.

13. Rozhodovanie o väzbe (a v rámci toho aj o ponechaní vo väzbe) je *ratione materiae* súčasťou čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Aspekty väzby majúce hmotnoprávnu povahu sú v prípade rozhodovania o vzatí do väzby súčasťou čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru a procesnoprávne aspekty rozhodovania o väzbe sú súčasťou čl. 5 ods. 4 dohovoru (za mnohé ďalšie Knebl proti Českej republike, Altinok proti Turecku, Gál proti Slovenskej republike, Osváthová proti Slovenskej republike, II. ÚS 386/2016).

Súdne konanie v súvislosti s rozhodovaním o väzbe musí poskytovať určité garancie procesnej povahy, ktoré sú vyjadrené v čl. 6 dohovoru, resp. čl. 46 a nasl. ústavy.

So zreteľom na to, že čl. 6 dohovoru, a teda ani čl. 46 a nasl. ústavy sa nevzťahuje na konanie a rozhodovanie o väzbe, tieto garancie sú v prípade rozhodovania o väzbe súčasťou čl. 5 dohovoru, resp. čl. 17 ústavy (mutatis mutandis II. ÚS 108/08, II. ÚS 116/2011, II. ÚS 266/2013).

Z dosiaľ uvedeného vyplýva, že na rozhodovanie o väzbe v súvislosti s procesnými právami spravidla nemožno aplikovať čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, ale prichádza do úvahy právna kvalifikácia podľa čl. 17 ústavy, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Na základe dosiaľ konštatovaných okolností ústavný súd uvádza, že ani namietanou nedostatočnou rýchlosťou rozhodovania o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa, ale ani namietaným nesprávnym zložením senátu okresného súdu konajúceho a rozhodujúceho o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby nemohlo už na prvý pohľad dôjsť k porušeniu čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, ako to sťažovateľ namieta. Porušenie práva na urýchlené rozhodovanie o ďalšom trvaní väzby aj porušenie práva na zákonného sudcu v konaní o väzbe treba považovať *ratione materiae* za súčasť čl. 17 ústavy, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru.

14. Do určitej miery odlišná je situácia týkajúca sa tretej námietky sťažovateľa, podľa ktorej materiálne dôvody väzby neboli dané, a preto žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby mali všeobecné súdy vyhovieť.

Vo vzťahu k tejto námietke treba právnu kvalifikáciu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy považovať za správnu. Rovnako by prichádzala do úvahy právna kvalifikácia podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru.

Podľa názoru ústavného súdu treba vychádzať z toho, že sťažovateľ ani v žiadosti o prepustenie z väzby, ale ani na neverejnom zasadnutí okresného súdu, resp. v sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu neuvádza konkrétne skutočnosti, na základe ktorých považuje dôvody väzby za natoľko oslabené, že už nepostačujú na ďalšie trvanie väzby. Takéto konkrétne dôvody neuvádza ani v konaní vedenom ústavným súdom.

Za uvedeného stavu je argumentácia okresného súdu a krajského súdu dostačujúca a presvedčivá.

15. Berúc do úvahy všetky uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. januára 2018